

SVĚTLO

TÝDENÍK MATICE CYRILOMETODĚJSKÉ

49. ČÍSLO / XXVIII. ROČNÍK

14 Kč • 0,76 €

6. PROSINCE 2020

Z obsahu:

Modlitba žalmů - 2. část

Katecheze papeže
Františka při generální
audienci 21. října 2020,
Řím, aula Pavla VI.
- strana 2 -

Svatý Vicelin

Libor Rösner
- strana 4 -

Z duchovního pokladu

Alice Lenczewske (31)
- strana 5 -

FAFCE: Rodina má být jádro postpandemické obnovy

- strana 6 -

Milujte Neposkvrněnou!

- strana 7 -

Pobožnost

k Neposkvrněnému Srdci
Panny Marie v čase
epidemie
- strana 9 -

Biskupové Čech, Moravy a Slezska vybízejí k postu za ukončení pandemie

- strana 10 -

Hříchy do nebe volající

Sv. Petr Kanisius
- strana 11 -

Postcovidová vlna hladu teprve udeří

- strana 12 -

Pasquale Sarullo (1828-1893): *Immaculata*

Modlitba žalmů - 2. část

Katecheze papeže Františka při generální audienci
21. října 2020, Řím, aula Pavla VI.

(Ž 36,2-4.6.8-9)

Dokončíme dnes katechezi o modlitbě žalmů. Zznamenejme nejprve, že se v žalmech často vyskytuje záporná postava „bezbožníka“, tedy muže nebo ženy, kteří žijí, jako by Bůh nebyl. Je to postava bez opory v transcendentnu, bez uzdy na svoji aroganci a neobávající se soudů nad tím, co si myslí a co činí.

Z tohoto důvodu Žaltář prezentuje modlitbu jako základní životní realitu. Oporu v absolutnu a v transcendentnu nazývají mistři asketiky „posvátnou bázní Boží“, a je tím, co nás plně zlidštuje. Je to mez, která nás chrání před námi samotnými a brání nám počínat si v životě kořistnický a nenasytně. Modlitba je spásou lidské bytosti.

Jistě, existuje také nepravá modlitba, tedy taková, která se koná proto, aby u druhých budila obdiv. Když někdo chodí na mši, aby ukázal, že je katolík či katolička, anebo ukázat nejnovější model šatů či vyjádřit společenské postavení, pak taková modlitba je falešná. Před takovou Ježíš důrazně varoval (srov. Mt 6,5-6). Je-li však duch pravé modlitby přijat upřímně a sestupuje do srdce, pak nám umožní nazírat realitu očima samotného Boha.

Modlitbou dostává cokoli „váhu“. To je na modlitbě kuriózní. Někdy začínáme maličkostí, která však v modlitbě nabude vážnosti, dostane váhu, jako by se jí chopil

Pokračování na str. 13

Zijeme v době, v níž se daří velkému množství proroků. Jak však rozlišit pravé od nepravých? Návod k odpovědi nám poskytuje dnešní evangelium a slavnost Panny Marie, počaté bez poskvrny prvotního hříchu, která připadá na 8. prosinec.

V Markově evangeliu čteme o Janu Křtiteli, který ohlašoval příchod Ježíše Krista; o něm tvrdil, že je mocnější než on sám - Jan. Než však započal své hlásání, připravoval se na ně na poušti rozjímáním, postem a bezmezným spoleháním se na Boha. To bylo základním stavebním kamenem pro to, aby se stal osobností, již lidé věří a přicházejí za ní, ačkoliv vyžaduje po nich obrácení a pokání (str. 3) - což lidským uším nelahodí tolik, jako to, že jiní nabízejí bez námahy peníze, výhody, lepší svět...

Svatý Maximilián Kolbe poukazuje pro změnu na ty, kdo v moderní době mají naději na úspěch, pokud jde o pravdivé hlásání Božího království a přivádění lidských duší na cestu spásy: „Kdo se skutečně zasvětil Panně Marii, ten zasahuje, ať je kdekoliv, do srdcí lidí, i těch nejhorších, a zachraňuje nesčetné množství duší.“ (str. 7-8) Proč tomu tak je? Maria byla totiž Bohem omilostněna a nedotkla se jí poskvrna dědičného hříchu. Snadno lze pochopit, že když se po celém světě rozšiřuje zlo všemožného druhu, které je dílem satanovým, může se do čela boje proti němu postavit z lidí jen ta, která jeho moci nikdy nepodléhá - Neposkvrněná. To dobře věděl i sv. Maximilián: v za-

Editorial

svěcení Neposkvrněné žil, s její pomocí obracel duše a nepochybně s láskou k ní i umíral jako obětní beránek v náhradu za otce rodiny.

Životy těchto dvou hlasatelů Ježíše - Jana Křtitele a Maximiliána Kolbeho - postačují k tomu, abychom pochopili, jakým způsobem lze rozlišit mezi pravým a nepravým prorokem. Poznáme je podle toho, jak žijí, k čemu a ke komu lidské duše vedou, zda ukazují na toho, kdo je mocnější než oni sami, je-li v jejich životě i patřičná úcta k Panně Marii... Jinými slovy: skutky a slova jsou zajedno; pokora; základem je Ježíš, jeho učení a vůle; s Marií přímo ke Kristu...

Zasvěcení se Neposkvrněné, případně jeho obnova má svůj hluboký význam i v době epidemie, a to nejen ve Francii, ale všude na celém světě. (str. 9) Neboť je-li porušován Boží zákon a rozmnožuje-li se hřích, čili dilo satanovo, měl by člověk pro záchranu své duše udělat to nejlepší, co může - skrýt se pod Mariin ochranný plášť. Děti to vědí nejlépe: schovají se před hrozícím nebezpečím u maminky a otce nechají jednat, aby se projevila jeho síla a moc. A Maria navíc ještě má takovou moc, že může zprostředkovat jakoukoliv Boží milost, o kterou ji prosíme, bude-li tato k prospěchu naší duše. Svátý Maximilián i nás k tomu povzbuzuje: „Ona napraví všechno, co jsme zničili

v nás, okolo nás a ve druhých. Proto se k ní často utíkejme.“

Adventní čas nás rovněž nutí přemýšlet nad tím, co narušuje přípravu člověka na setkání s živým Ježíšem: nad hříchem. Ten znečišťuje lidskou duši a ubírá místo Ježíši. Člověk však nedokáže zabránit tomu, aby se do jeho duše nedostalo nějaké pošpinění - takovou moc nemá. Ale, jak říká Ježíš Alici Lenczewské, čistota srdce spočívá v tom, že Ježíši umožníme - a neustále o to prosíme -, aby je očistoval a zacházel s ním podle své vůle. (str. 5-6) Jestliže dobře známe důsledky hříchu, pak bychom měli vědět, a snad si i připomenout, že existují hříchy do nebe volající. Svátý Petr Kanisius nám je vysvětluje na základě Pisma svatého. (str. 11-12) Možná nám jeho katechetická rozprava pomůže lépe pochopit, hodnotit svět kolem nás, prosit za něj...

Čeští a moravští biskupové nás vybízejí k postu za ukončení pandemie. (str. 10) V mnoha zemích již byli věřící podobně vyzváni, další budou jistě následovat. Nepřeslechněme tento hlas! Vždyť vzpomeňme jen na záchranu Ninive, anebo na nečekaný náhlý konec Sodomu a Gomory... Kající volání jistě dojde sluchu u Boha, i když třeba odlišně od našich představ, neboť ho neúkolujeme, ale prosíme.

Vyslyšme Ježíšovu výzvu k Alici Lenczewské a převedme ji i do našeho adventu: Bďte, aby vás nedostihly síly temnoty, až se jejich vlny budou přelévat světem!

Daniel Dehner

Na judské poušti se objevil zvláštní muž. Liší se od ostatních obyvatel svým vzezřením, oděvem i způsobem života. Ale to není to jediné, čím na sebe poutá pozornost. On také vyzývá všechny, kdo k němu přicházejí, aby změnilí svůj život.

A není jich málo. Táhnou se za ním obyvatelé celé judské krajiny i Jeruzaléma. Co je důvodem takové přitažlivosti?

Především jako Boží posel je vybaven potřebnými dary a pomocí, aby mohl splnit svůj úkol. Ale velkou roli hraje přitom i skutečnost, že to, co hlásá, sám důsledně uskutečňuje, a to způsobem více než příkladným.

Bůh ti ho posílá jako posla *před tváří svého Syna*, aby tě naučil na ni správně patřit, aby tě včas upozornil, podle jakých rysů tuto tvář rozpoznáš. Pozornost, jaké se posel těší mezi posluchači, v něm vyvolává obavy, aby ho nepokládali za samotného Mesiáše. Chce celým svým kázáním a vystupováním obrátit pozornost nikoliv na sebe, ale na toho, kterému připravuje cestu. Představuje ti tedy příklad účinného apoštolátu, který chystá cestu pro příchod Božího Syna.

Především je to jeho úplná odevzdanost tomu poslání, které mu Bůh svěřil. Jan nechává stranou všechny osobní zájmy a ambice. Neptá se Hospodina, proč ho posílá hlásat na poušť, kde nikdo není, a nikoliv do hustě obydlených oblastí. Bohu se zalíbilo, aby ho lidé sami vyhledávali daleko od všeho pohodlí, v nezvyklém prostředí, které už samo o sobě připomíná, že je třeba od základu změnit dosavadní stupnici hodnot a s ní i celý způsob života, aby již pohled na něho doslova otrásl jejich dosavadními návyky a obyčeji a přiváděl je k hledání vyššího smyslu života.

Pobyt v pustině, kde je nouze i o základní životní potřeby, vede k zamyšlení, co je opravdu důležité a nezbytné. Návyk ulehčit si každou obtíž oslabuje vůli a zbavuje ji síly zřít se a varovat se toho, co si ce vypadá příjemně, ale co ve skutečnosti ubližuje a škodí. Nepohodlí, se kterým je skromný způsob života nutně spojen, je současně příležitostí k očišťujícímu pokání. Jan je pravým opakem všech těch, kteří

se domnívají, že se musí nejdříve přizpůsobit těm, které chtějí oslovit. On se nijak nesnaží připodobnit a zalíbit svým posluchačům. Ničím se nepodbízí. Zdá se právě naopak, že jim zaimponoval svou naprostou a zásadní odlišností. Jako působivá a přesvědčující se jeví především

jeho zásadovost a důslednost! Jan se neohlíží na to, zda budou jeho požadavky pro jeho posluchače přijatelné. Hlásá zcela nekompromisně, co mu uložil Pán: **Změňte svůj život, číňte pokání.**

Jan neoznamuje to, co si sám vybral a co pokládá za optimální. Ví, že Bůh očekává od lidí úplný rozchod s dosavadním způsobem života. Všechny kompromisy by takový rozchod jenom komplikovaly, ne-li znemožňovaly.

Jak se můžeš přesvědčit, při setkání s prorokem, který je tak výmluvným příkladem opravdovosti, pociťuji i přičoží potřebu uposlechnout jeho výzvy do všech důsledků. Nepřijímají je tedy pouze formálně, ale uznávají svou hříšnost a *sestupují do řeky, kde vyznávají své viny*. Dokud byli se svými hříchy spojeni, nechávali je v sobě a pro sebe. Stržení Janovou bezúhonností a plamennou výzvou k obrácení, chtějí se se svým dosavadním způsobem života opravdu rozejít. Proto své hříchy vyznávají. K takovému vyznání se člověk odhodlá, když pozná a uzná svou hříšnost a chápe, jak zavrženíhodný je hřích. Bez tohoto vyznání se člověk nemůže dostatečně odloučit od spáchaných vin. Vyznání tedy člověk potřebuje především pro sebe.

Děkuj svému Pánu, že ti připravil a přiblížil místo, kde můžeš bezpečně a upřímně vyznat své hříchy a získat jistotu jejich odpuštění. Už se zde u Jana správněmu postoji ke svátosti pokání. Nezpytuješ před ní své svědomí proto, abys měl zpovědníkovi co říct, nýbrž vyhledáváš zpovědníka, protože sis ozřejmil a uvědomil, jak zavrženíhodné jsou všechny tvé hříchy. K svátosti pokání tě má přivádět nikoliv vnější příkaz, nýbrž vlastní přesvědčení o ošklivosti a závažnosti každého hříchu a potřeba zcela se od nich odloučit tím, že je úplně a jmenovitě upřímně vyznáváš. Úplné vyznání vin je návratem k pravdě a branou ke smíření a nápravě.

Hlas na poušti

Zamyšlení nad liturgickými texty dnešní neděle

Dávali se pokřtít a vyznávali své hříchy.

Liturgická čtení

1. čtení - Iz 40,1-5.9-11

Těšte, těšte můj národ - praví váš Bůh. Mluvte k srdci Jeruzaléma, volejte k němu, neboť je skončena jeho robota, odčiněna jeho vina, vzal totiž z Hospodinovy ruky dvojnásob za své hříchy. Hlas volá: „Na stepi připravte Hospodinovi cestu, v pustině urovnejte stezku našemu Bohu! Každé údolí ať se zvýší a každá hora a pahorek ať se sníží! Co je kopcovité, ať je nížinou, co je hrbolaté, ať je rovinou! Zjeví se Hospodinova velebnost; každé tělo uzří jeho spásu. Hospodinova ústa to řekla.“ Vystup na vysokou horu, Sióne, který hlásáš radostnou zvěst, mocně pozdvihni svůj hlas, Jeruzaléme, který hlásáš radostnou zvěst! Neboj se, nahlas řekni judským městům: „Hle, váš Bůh! Hle, Pán, Hospodin, přichází v síle, jeho rámě mu dává vládu. Hle, u sebe má svou mzdu, před sebou má svůj zisk. Jako pastýř pase své stádo, svým ramenem je shromazďuje, ve svém klínu beránky nese, ovce s mláďaty pomalu vede.“

Dokončení na str. 13

Blahopřej všem, kteří vystupují z Jordánu s milostí a s mírem ve svém srdci. Oni ti dosvědčí, jak dobré je opustit své navyké pohodlí a uposlechnout *hlas volajícího na poušti*. Na Janově příkladu se můžeš přesvědčit, jak velkým darem pro lidstvo je osobnost, která se zcela odevzdala Bohu a žije životem, který přímo vyzývá k upřímnému pokání. Proci nejsou postavy minulosti. Bůh si je ustavičně vyhledává a posílá jako projev své dobroty a svého milosrdenství, protože *je k nám shovívavý a nechce, aby někdo přišel do zkázy, nýbrž naopak, aby se všichni dali na pokání*. Rozlišovacím znamením Božích proroků je skutečnost, že jejich výzva opravdu přivádí mnohé k pokání a obrácení. Jen je třeba opustit své navyké pohodlí a vydat se do samoty na poušť.

Pros Pána Ježíše, aby je nepřestal posílat, ale také abychom se naučili i dnes poslouchat hlas těch, *které posílá před svou tváří*, a abychom jim uvěřili jako poutníci u Jordánu, že **Pán je blízko!**

Bratr Amadeus

Svatý Vicelin

Prožil bouřlivé mládí, poté se z něj stal nadšený učenec, jenž veškeré své vědění použil pro misijní činnost, kterou byl pověřen mezi slovanskými kmeny žijícími u Baltského moře. Vědění provázel i zbožný a ctnostný život, pro který byl za světce považován ihned po své smrti.

Svatý Vicelin přišel na svět v roce 1090 v saské vesnici Quernhamele, jež byla součástí Svaté říše římské národa německého. Ležela v mindenské diecézi a právě u kanovníků v jejím sídelním městě nabýval pozdější biskup a misionář první vzdělání. Šlo však skutečně jen o nejnужnější základy. Po letech právě toto málo ovlivnilo jeho další osudy.

Někdy v dospívání osiřel. Ztratil nad sebou pevnou otcovskou ruku a to se odrazilo v jeho novém způsobu života, velmi uvolněném a rozhazovačném. Brzy vinou bezhlavé rozmařilosti ztratil střechu nad hlavou. Bývalí přátelé, kteří se k němu hlásili, když štědře rozdával, se k němu houfně otáčeli zády. V rodné vsi už potom neměl stání, proto odešel do Eversteinu, kde se na něj usmálo štěstí v osobě manželky hraběte Konráda. Snad šlo i o nějaké příbuzenské pouto, to už nevíme. Ale zcela jistě přijala tato bohobojná dáma Vicelina na svůj hrad a zahrnovala ho pozorností – k nelibosti dvorního kaplana, který na Vicelina žárlil a kterému se přičilo ustupovat ze světla hraběčiny zájmu. Snažil se jej proto nějakým způsobem uvrhnout do nemilosti paní hradu, leč neúspěšně. Uspěl ale nakonec u Vicelina samotného, to když ho před celým dvorem zesměšnil pro jeho nedostatečné vzdělání. Tím zahrál na strunu mladíkovy ješitnosti, jenž na nic nečekal a bez rozloučení Everstein opustil.

K ješitnosti se přidružila cílevědomost. Vicelin neutekl z hradu jen tak nazdařbůh. Z Eversteinu zamířil do Paderbornu, kde hodlal dohnat ztracená léta, a tam se stal oblíbeným žákem tehdy proslulého mistra Hartmanna. Ve městě s katedrálou sv. Libora se do studia vrhl takřikajíc po hlavě. Studium se stalo jeho vášní, neznal nic jiného, pouze studoval, četl a psal. Sám Hartmann ho v jeho studijním nadšení brzdil s poukazem na to, že v tak mladém věku nemůže obhádnout poznání, jaké by chtěl. Vicelina,

jenž zároveň vedl katedrální chór, ovšem nepřesvědčil.

Ruku v ruce s prohlubováním vědomostí prohluboval i svůj vztah k Bohu, žitý i navenek. Jestliže se dříve na našich vesnicích říkalo, že studia berou Pána Boha, ve Vicelinově případě tomu bylo přesně naopak. Nejen svými vědomostmi přerostl své spolužáky, stal se pro ně i vzorem zbožnosti.

Zakrátko se stal Hartmannovým asistentem, řečeno dnešní terminologií. V Paderbornu však pobyl jen do roku 1123, kdy odešel do francouzského Laonu. Učinil tak na popud představeného katedrálních kanovníků Adalberta, jenž Vicelina k tomu přímo vyzval na základě svého snu, v němž mu (Vicelinovi) k tomuto kroku pozhnal Bůh.

Tri roky studoval v Laonu. Poté se v roce 1126 odebral do Magdeburku, kde z rukou sv. Norberta přijal kněžské svěcení. Krátce nato zamířil na sever, přímo do Brém. Tam jej brémský arcibiskup Adalbert II. pověřil misí mezi slovanským kmenem Vendů. Avšak přes veškerou snahu člověka toužícího oblažít srdce pohanů radostnou Kristovou zvěstí příliš úspěšný nebyl. Jeho úsilí podlamovala soukromá křížová výprava německé šlechty na severu, jež se rozhodla vnutit křesťanství tamnímu obyvatelstvu silou.

S podporou Jindřicha, vládce dalšího slovanského kmene, Obodritů, se Vicelin později usadil ve Starém Lübecku a zahájil misijní snažení v okolí dnešního Neumünsteru. Velmi dobré vztahy navázal i se sv. Knutem Lavardem (viz *Světlo* 1/2018).

Založil několik klášterů, první ještě v Neumünsteru, další v Segebergu, kam se vrátil až poté, co pominulo nebezpečí zosobněné povstáním Vagrů (opět slo-

vanského kmene), kteří segeberský chrám vypálili.

V roce 1149 byl Vicelin arcibiskupem Hartwigem vysvěcen na biskupa. Církev tak ocenila jeho neúnavné úsilí v přivádění ovcí do Kristova ovčince. Také zde vidíme, že muselo jít o mimořádnou osobnost – neměl žádné příbuzné vysoce postavené, nešlo o žádnou protekci. Biskupskou mítru obdržel vyloženě jen za své počínání a čistý osobní život. Sídelním městem Vicelinovy diecéze byl Stargard Vagrijský, dnes Oldenburg – i proto bývá nazýván sv. Vicelinem z Oldenburgu.

Vyvstal ovšem problém – v době, kdy se veškeré vztahy mocných zakládaly na tzv. lenním právu, musel i Vicelin přijmout majetky biskupství jako léno z rukou saského knížete Jindřicha Lva, jenž nehodlal ze svých nároků ustoupit ani o píď. Ustoupil tedy Vicelin, který by jinak měl značně ztíženou možnost pastorační a hlavně evangelizační pohanských Slovanů. Poštval tím ovšem proti sobě svého světitele Hartwiga, v jehož očích byl tento Vicelinův krok shledán jako nepřijatelné podřizování se světské moci. Navíc se v Merseburgu účastnil korunovace

Svena III. dánským králem a zároveň i jeho sňatku s Adélou Míšeňskou. Aby ušel Hartwigovu hněvu, odebral se Vicelin do Neumünsteru.

Tam jej v roce 1152 skolila mrtvice. Od té doby byl paralyzovaný. Nadále však spěl blíž a blíž k Bohu, nadále vzýval sváté, zejména sv. Mikuláše, k němuž choval zvláštní úctu a jehož ochraně se ještě v Paderbornu svěřil. Záchvat mrtvice 12. prosince 1154 byl pro oldenburského biskupa osudný.

Jako na svatého na něj pohlíželi věřící bezprostředně po jeho skonu. Církev ho ctí jako světce, s liturgickou památkou stanovenou na 12. prosinec. Uznává jeho mimořádné zásluhy o pokřesťanství Polabských Slovanů. V roce 1332 pak proběhlo přenesení jeho ostatků. Ty později zmizely během protestantských bouří neznámo kam, patrně byly znesvěceny luzou. Svátý Vicelin však nepřestává být jedním z našich přimlůvců u Boha v nebi.

Z duchovního pokladu Alice Lenczewske (31)

Místa v textu označená „†“ jsou slova Ježíšova, místa označená „•“ jsou slova Matky Boží, andělů, svatých či duší v očistci. Biblické texty jsou vždy od Ježíše po Alicině modlitbě a prosbě o slovo v duchu tzv. náhodného otevření.

Středa 2. 9. 87, 22:35 h.

– Od návratu z rekolekcí zesílilo pronikání proudu skrze dlaně během modlitby.

† To je znamení Mé síly, kterou tě naplňuji. Modli se za druhé a odevzdávej Mi je – tvé prosby budou vyslyšeny.

– Děkuji Ti, Ježíši, za dnešní den. Byl proniknutý Tvou vlídnou přítomností. Bděl jsi nade vším.

† Účastním se spolu s tebou všeho, v čem se účastníš ty.

– Je mi jaksi těžko vydržet dnes určitý čas při modlitbě...

† Jenom vytrvej. Počítá se tvoje úsilí i rozhodnost. Žádal jsem tě o věrnost. Vydrž navzdory obtížím.

– Nic nevidím, ale vím, že Tvé světlo mne obklopuje, a proud v prstech narůstá.

Pondělí 4. 1. 88, 9 h.

– Během Eucharistie jsi položil do mých dlaní a do srdce oheň – znamení Tvé lásky a mého povolání.

† Moje láska je v tobě. Tím znamením Mé bolesti kladu pečeť na tvoji duši a tvé tělo, které Mně zcela patří.

Všechno máš ve Mně. A to, co je tvoje, náleží Mně. Nemáš už nic svého – ale celé království Boží náleží tobě.

Kdekoliv jsi, tam je světlo Mého království, ačkoliv je skryté očím lidí. Všude je neseš s sebou, aby se dotýkalo druhých, vnášelo jasnost Mé lásky proměňující srdce.

Zůstávej ve Mně, abych Já mohl zůstat v tobě.

Pečeť lásky, kterou jsem do tebe vložil, je pro tebe znamením, Mojí silou a mocí.

– Omezil jsi moji možnost porozumění.

† Poznání celé Pravdy by mohlo zabít tvé křehké tělo. Důvěřuj, Mé dítě, Láске Ukřižované a Zmrtvýchvstalé.

Učinil jsem tě obětí kříže i apoštolkou Zmrtvýchvstalé Lásky současně.

„Hleď si služby, kterou jsi přijal v Pánu.“ (Kol 4,17)

† Kříž a láska tvoří Jedno.

Středa 20. 1. 88, 9:30 h.

– Jak výhodný je náboženský život, ve kterém je všechno známo a kde je třeba jen se poddat.

Maria, provázej mě těmi temnotami modlitby a víry.

Není svatostánek, není chór, do kterého je možné se včlenit, není řád dne a povinnosti. Není nic pevného, o co se opřít. Všechno je plynulé.

† Odpovím ti, protože tvé vnímání je povrchní.

Svatostánek je ve tvém srdci.

Obklopuje tě chór andělů, se kterými se vždy můžeš společně modlit.

Denní řád jsem ti kdysi stanovil a povinnosti ustanovuji průběžně.

[...]

– Dal jsi mi dnes v noci na srozuměnou, že je zapotřebí ty sešity přepsat v úplnosti, a řekl jsi:

† Ty sama to máš udělat. A titul bude: *Svědectví*.

– Bude s tím spojena veliká bolest a veliké obtíže...

† Ale uděláš to kvůli Mé lásce.

Dám ti podmínky ke psaní a dám ještě lepší.

– Pokud to zveřejním – musím se ztratit.

† Ponechej to na Mé vůli. Nemysli na sebe. Povedu tě stále, abych usnadnil výběr obsahu. Neboj se.

„Pán při mně stál, to on mi dal sílu, aby bylo mým prostřednictvím hlášáno poselství a aby dospělo ke sluchu všech pohanů.“ (2 Tim 4,17)

– Hodně ode mne žádáš, můj Spasiteli.

† Raduj se – velmi jsem si tě zamiloval.

Mé znamení bolesti je toho svědectvím.

Neděle 24. 1. 88, 8:45 h.

– Učín mě doopravdy Tvým svědkem. Proměňuj moji ubohost ve Tvoji svatost.

† Děláš to. Čím víc Mě budeš zvat do svého srdce, tím dokonaleji to udělám.

– Je velký rozdíl mezi tím, co vím, a co dělám ve mém srdci.

† Jde o to, abys nic nedělala, jenom Mi stále odevzdávala své srdce, abych Já všechno dělal.

– Nevím, proč to tak není.

† Tvoje toužení je pořád příliš slabé, někdy hodně ospalé.

– Cožpak já dokážu ze sebe někdy vydobýt takovou touhu?

† Učím tě to prostřednictvím událostí tvých dní. K tomu slouží čas, ve kterém existuješ.

„Ježš mu řekl: »Budeš milovat Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí; to je největší a první přikázání.«“ (Mt 22,37–38)

Pondělí 1. 2. 88, 12:30 h.

† Veleb Mne ve všem, co tě potkává zvnějšku, v každé myšlence, která se rodí ve tvém srdci i myslí. V tobě má vzejít pramen lásky. V tobě chci být tím zdrojem, abych vyléval živou vodu skrze tebe navenek.

Pondělí 8. 2. 88, 9:20 h.

† Nesnaž se Mi dávat to, co je v tobě pěkné a čisté, protože je to i tak Moje, ale především všechnu ubohost, zlo a slabost. To je tvoje a to mi odevzdávej v těžkostech a s námahou – věrně a vytrvale.

Nestyď se za to, jenom s bezmeznou důvěrou odevzdávej. Nezastavuj se ani na chvíli, jen odevzdávej, než se tím zašpiniš, než to vsákne do tvého srdce.

Alice Lenczewska

Nezašpiniš se předáváním těch nečistot. Špini tě, když je zdržuješ v sobě.

Tvé lidství stále naráží na špinu: prvotní porušení, špina světa, satanova špina. To není tvoje vina, že se to stále v tobě objevuje, přestože to nechceš. Tvá vina je uchovávaní, podléhání, schovávání se s tím přede Mnou. Stud, který tě k tomu vede, to je pokušení – satanské našeptávání.

Tvé srdce musí být přede Mnou jako sklo – jako skleněná nádoba. Ty svoji důvěrou a upřímností čistíš to sklo, aby všechno, co je uvnitř, bylo stále vidět. Abych každý prášek mohl postřehnout a odstranit okamžitě.

Čistota srdce nespočívá v tom, že ty nedopustíš, aby se do něj dostalo nějaké pošpinění – protože takovou moc nad svým srdcem nemáš – čistota srdce spočívá v tom, že Mi to umožníš, že dovoluješ a neustále prosíš, abych je očišťoval, abych s ním zacházel podle Mé vůle.

Já mám moc očišťovat srdce, jenom Já to mohu udělat, a toužím po tom.

Jak moc se mylí ti, kterým se zdá, že cokoliv udělají sami a ke Mně přijdou už čistí.

Úterý 16. 2. 88, 22:30 h.

– Schází Tvá slova, Ježíši.

† Je Moje láska – k čemu slova, jestliže jsem Já.

Láska je také ticho. Je opojením tichosti srdce pohrouženého ve Mně.

Sobota 14. 5. 88, 20:50 h.

† Tak jako je nekonečná Má dokonalost, je stejně nekonečný váš rozvoj – a v tom je veškerá nádhera života ve Mně: stále větší zamilovanost a stále plnější přijímání lásky.

Vaše radost bude stále vzrůstat. V tom spočívá věčné štěstí.

Úterý 28. 6. 88, 9:40 h.

† Neboj se. Oheň Mé lásky pohltí všechno, co není Mnou v tobě.

Nevycházej ze svého nitra – ať radost sjednocení trvá. Ať trvá již po celou věčnost.

Jestliže si plně uvědomíš svoji bezmoc a nic dobrého už pro sebe nebudeš očekávat, tehdy otevřeš své srdce Mým velkým milostem.

Neděle 28. 8. 88, 0:50 h.

† Těš se a raduj, když ti křivdí, a láskou obklopuj ty, kdo ti křivdí, protože takto je osvobodíš od zla, které ničí jejich duše.

Těš se, že zlo, které z nich na tebe vplynulo, zničíš v lásce, kterou tě naplňují.

Těš se, že tobě bylo dáno vstřebet zlo a proměnit je v lásku, protože kdyby se

dotklo někoho jiného, mohlo by ho zničit a rozrůst se ještě víc.

Neukrývej se před zlem, ale jdi mu naproti naplněná ohněm lásky, který spálí všechno, co nepochází ode Mne.

Jdi a jednej tak, jak jsem jednal Já!

To přece Já kráčím v tobě a Já proměňuji ty, které ti stavím do cesty.

Potřebuji duše – pochodně, aby byl zapálen svatý oheň na této zemi. Aby pohltit temnotu. Aby už nadešel den jasný jako slunce.

Bděte, poněvadž čas je blízký a ranní zora již svítá, i když síly temnot hromadí své vlny.

Bděte, aby vás nedostihly, až se budou přelévát světem.

„...protože si nepřejte, aby někdo zahynul, ale chce, aby všichni dospěli k pokání.“ (2 Petr 3,9)

(Pokračování)

Z knihy Alicja Lenczewska: *Świadectwo. Dziennik duchowy.*

Wydawnictwo Agape sp. z o.o., Poznań, wydanie drugie zmienione, 2018.

Přeložila –vv–

(Redakčně upraveno)

FAFCE: Rodina má být jádrem postpandemické obnovy

V úterý 10. listopadu 2020 se formou videokonference konalo setkání *Federace katolických rodinných sdružení v Evropě* (FAFCE), která zastřešuje řadu asociací zaměřených na rodinu ve státech evropského světadílu, včetně České republiky. V návrhu plánu na postpandemické oživení Evropy, tzv. *NextGenerationEu*, je třeba zohlednit prorodinnou a pronatalitní politiku – naléhají zástupci rodinných organizací.

„Absolutní prioritou při uskutečňování *NextGenerationEu* má být podpora rodin s dětmi, aby se zabránilo jejich dalšímu ochuzování“ – toto je jeden z návrhů, obsažených v rezoluci, adresované evropským institucím. Svazy katolických rodin přitom vycházejí z trojice údajů: za státem nařízené karantény rodina osvědčila svou klíčovou roli ve společnosti, proto-

že na ní spočívala veškerá zátěž, členové rodin přitom odvedli množství neplacené práce, avšak zároveň rodina nejvýrazněji trpí ekonomickými obtížemi a potýká se s četnými problémy.

Z toho důvodu je nutné okamžitě začlenit do plánu na hospodářskou obnovu Evropské unie rovněž prorodinnou a pronatalitní politiku, které investují do „formace lidského kapitálu“, a to v rámci nového vzorce, který by „rodinu a prorodinná sdružení umístil do středu dlouhodobých politických projektů“. Podle Federace katolických rodinných sdružení by se Evropská unie kromě „zelené a digitální přeměny“ měla soustředit také na „demografickou obnovu“, protože „jakýkoli udržitelný rozvoj nebude možný bez budoucí generace, o kterou by se mohl opřít“. Rodinné asociace proto vy-

zývají k takovým politickým opatřením, která by zvrátila stávající demografické tendence, a kupříkladu podpořila daňovými úlevami těhotné ženy či rodiny s dětmi, aby tak „vůbec nepřicházela v úvahu eventualita potratu“.

Federace evropských katolických svazů zároveň požaduje podporu rodinného sdružování, tedy vytváření sítí, které „mohou nabídnout inovativní a konkrétní řešení“ pro celé občanské společnosti a zároveň se jejich prostřednictvím usku- tečňuje mezigenerační solidarita. Dodejme, že ke stávajícím členům federace se při úterní videokonferenci přidružila dvě sdružení v pozici pozorovatelů: maďarské *Human Dignity Center* a maltská *Life Network Foundation*.

Zdroj: www.vaticannews.va/cs.html,

11. 11. 2020

Milujte Neposkvrněnou!

Polského františkána P. Maximiliána Kolbeho (1894–1941) můžeme právem označit za světce Neposkvrněné. Pannu Marii jako Neposkvrněnou milovali mnozí, ale jen málokterí žili důvěrou a láskou k ní tak radikálně a doporučovali ji tak vroucně jako on.

Klíčový zážitek, který zcela změnil život budoucího řeholníka a jeho lásku k Panně Marii posunul na úplně novou úroveň, se odehrál v jeho dětství. Jednoho dne, když si jeho matka bezradně povzdechla, co jen vyroste z tohoto nezkrotného divocha, chlapce její slova hluboce zasáhla. S bolestí položil Panně Marii v modlitbě tutéž otázku. Později se své matce se slzami vyznal, že se mu tehdy zjevila Panna Maria: „*V rukou měla dvě koruny, jednu bílou a jednu rudou. Láskyplně se na mne podívala a zeptala se: »Kterou chceš? Bílá znamená, že si zachováš čistotu; rudá, že zemřeš jako mučedník.« Tenkrát jsem Panně Marii řekl: »Vybírám si obě.« Nato se usmála a zmizela.*“

Tato smělá volba umožnila Panně Marii převzít vedení v životě tohoto chlapce. Cílevědomě ho vedla do řádu františkánů, ke kněžství, ke zrodu a rozmachu obrovského apoštolátu v Polsku, který směřoval až do dalekého Japonska. Ze školy Panny Marie měl mnoho zkušeností a v jednom ze svých četných dopisů z roku 1933 takto povzbuzoval své spolubratry: „*Takže, milé děti, vždy znovu vám chci říci, jak dobrá je Neposkvrněná! Chtěl bych vám to stále opakovat, abych z vašeho srdce odehnal každý*

smutek a též každou nevoli. Když z hloubi duše zvoláte jen ... »Maria«, jakou ozvěnu to vyvolá v jejím srdci, v jejím mateřském srdci, které nás tak velice miluje! A čím více se duše provinila a čím je nešťastnější, o to starostlivěji zahrnuje nás, ubohé hříšníky, svojí ochranou.“

Jako geniální strateg sledoval P. Maximilián jeden cíl – získat pro Neposkvrněnou celý svět. Proto v roce 1927 s požehnáním svého řádu, finančně však ponechaný sám sobě a pouze s důvěrou v Pannu Marii, založil západně od Varšavy Niepokalanów – Město Neposkvrněné. Tento klášter – obrovský komplex staveb – měl vlastní tiskárnu, rádiový vysílač, železniční stanici a též hasiče. V klášteře žilo později více než 700 františkánů a odtud se do celého Polska rozšiřoval i časopis *Rytíř Neposkvrněné*. Při veškeré viditelné činnosti knězi jako dobrému otci záleželo na tom, aby spolubratry upevňoval v lásce k Neposkvrněné i k sobě navzájem. Vždyť dobře znal námahy spojené se životem ve společenství, všechna ta nedorozumění a nelaskavosti, s nimiž se setkáváme i v nejlepších rodinách bez toho, aby to někdo chtěl. Ve spojitosti s tím dal v roce 1937 P. Maximilián v jednom dopise následující radu plnou útěchy: „*Mo-*

P. Maximilián Kolbe

ji drazí! Pamatujme a často si připomínejme, že stačí jen jedno slovo, jeden pohled anebo jediná myšlenka, jednoduché hnutí duše směrem k Neposkvrněné, aby nás vedla v této chvíli a též vzala do své péče naši minulost a výsledky naší práce v budoucnosti. Ona napraví všechno, co jsme zničili v nás, okolo nás a ve druhých. Proto se k ní často utíkejme.“

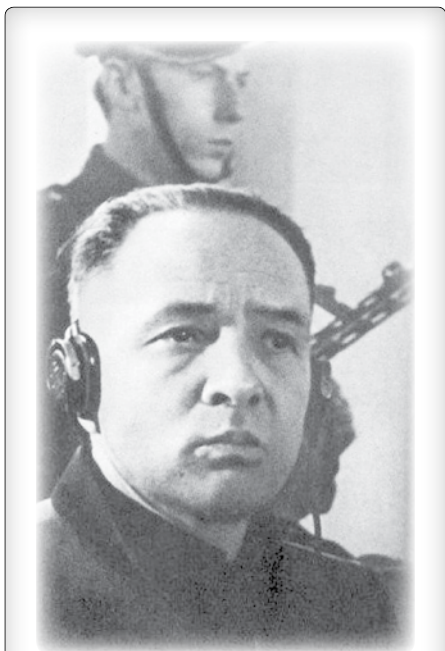

Celá jeho činnost byla přece jejím dílem; toho si byl P. Kolbe vždy vědom a to mu Neposkvrněná dokázala tisíci způsoby. Již jeho kněžské svěcení bylo možné jen díky ní, protože během svého studia v Římě ještě jako mladý františkán téměř přišel o palec pravé ruky kvůli abscesu. To byla v té době nepřekonatelná překážka svěcení. Lurdkou vodou mu Panna Maria zachránila prst před amputací. Ale také jeho plíce, které pro nedolčenou tuberkulózu pracovaly pouze na jednu čtvrtinu (!), z něho udělaly „chodící zázrak“, protože z lékařského hlediska by vůbec nebyl schopen života. A přece dokázal

pro Neposkvrněnou vykonat obrovské dílo. Věděl: „Když Panna Maria chce, nic není nemožné.“

Ve stejném dopise povzbuzuje své bratry v Niepokalanówě: „Uvědomte si, že také na misiích se nesetkáte jen s vnějšími těžkostmi, ale že Pán Bůh dovolí, abyste pro jeho větší slávu a také proto, aby se ještě více projevila dobrota a moc Neposkvrněné, zakusili i znechucení, pochybnosti, stesk po domově... Proto nedůvěřujte sami sobě, celou svoji důvěru vložte do Prostřednice všech milostí, do naší nejdražší Maminky, Neposkvrněné. Potom nejenže neuhnete, ale bu-

Rudolf Höss při soudním procesu v Polsku v roce 1947

„Obrácení je vždy možné!“ O tom byl P. Kolbe hluboce přesvědčen. „Pro Marii jsem připraven na všechno. Chci ji milovat až na smrt.“ Byla to právě tato láska, kterou mučedník z Osvětimi zasáhl duši samotného velitele tábora Rudolfa Hösse, aby ji zachránil. Jak jinak by se stalo, že tento masový vrah požádal v dubnu 1947, několik dní před svojí popravou, o kněze? Před ním se potom Höss pomodlil katolické Vyznání víry, oficiálně vstoupil do Církve a vyzpovídal se. Druhého dne přijal na kolenu svaté přijímání a před popravou veřejně prosil polský lid o odpuštění.

dete dostatečně silní k tomu, abyste utěšovali druhé a posilovali je na duchu tím, že jim připomenete, kam se mohou obrátit s prosbou o světlo a sílu.“

„Přeji vám, abyste Neposkvrněnou denně, v každém okamžiku více poznávali a stále více ji milovali; abyste se nechávali stále více proniknout jejími myšlenkami, úmysly a pocity, její láskou k Ježíši... Milujte ji, moje drahé děti, tak moc, jak jen dokážete.“

P. Kolbe utěšoval své spolubratry: „Nikdy se netrapte, pokud tuto lásku nebudete přímo cítit. Jestliže vy sami chcete milovat, pak je to jisté znamení toho, že milujete.“

Koruna mučednictví, kterou si P. Maximilián zvolil již jako dítě, byla posledním důsledkem jeho bezmezné lásky k Panně Marii. Po zatčení v únoru 1941 se i díky ustavičné modlitbě stal pro své spoluvězně „mateřským“ těшитelem. V osvětimském vyhlazovacím táboře svému mladému příteli, knězi P. Sigmundovi, vysvětlil:

„Všichni máme splnit nějakou misi, všichni, kteří zde v táboře trpíme. Já jej živý neopustím, protože mám svoji misi tady - Neposkvrněná tady má misi!“

Z Vítězstvo Srdca 134/2020 přeložil a upravil -dd-

Důvěru a odevzdanost se snažil P. Maximilián zprostředkovat rovněž svým spolubratřím:

„Ať nám socha, která stojí v každé pracovně a v každé cele Niepokalanowa, pomůže, abychom během dne často mysleli na dětskou povinnost obracet se na ni v našich těžkostech a úkolech.“

Když máte těžkosti, tak se s nimi obraťte na ni, aby s nimi učinila to, co se jí líbí: ať je odstraní, zmenší či zvětší, anebo je ponechá takové, jaké jsou.

Musíme ji však darovat i dokončenou práci, aby úspěch byl jejím úspěchem; tak jak si to ona přeje.“

* * *

„Modleme se, nesme kříž a velice milujme všechny duše bez výjimky, přátele i nepřátele... Nebojím se hladu ani utrpení.“

Pro Marii jsem připraven na všechno...

Naše trýznitele budeme z nebe zpracovávat oběma rukama. Chceme získat jejich srdce.

Kdo se skutečně zasvětil Panně Marii, ten zasahuje, ať je kdekoliv, do srdcí lidí, i těch nejhorších, a zachraňuje nesčíslné množství duší.“

Pobožnost k Neposkvrněnému Srdci Panny Marie v čase epidemie

V těchto dobách nejistoty a strachu o budoucnost spojených s epidemií koronaviru se pravidelně objevují mnohé výzvy k modlitbě. Nejen v těžkostech by mělo být naší první myšlenkou obrátit se o pomoc k Bohu.

Cílem tohoto dopisu není přidávat další výzvu k těm všem, které jste již bezpochyby obdrželi. Ale protože je to nyní už téměř pět let, co se snažíme prohloubit a rozšířit kolem nás pobožnost k Neposkvrněnému Srdci Panny Marie, v souladu s Božím řádem podle Panny Marie Růžencové ve Fatimě (Notre-Dame à Fatima), je třeba se podívat, jak by tato pobožnost k Neposkvrněnému Srdci Panny Marie mohla přinést odpověď na problém, který nás dnes tolik trápí.

V obdobích všeobecných neštěstí bývalo vždy zvykem, že se církev obracela k Pánu. Za časů epidemie je sloužena zvláštní smírná mše svatá. V takovéto době žádá církev od Boha několik věcí: milost odvrácení nemoci; když už musíme onemocnět, tedy milost uzdravení; a pokud máme umřít, milost zemřít ve svatosti.

Prosí také Boha, aby nás osvětlil, abychom mohli každý sám za sebe jednat křesťansky a s láskou; za zdravotnický personál, aby mu dodal odvalu a sílu při péči o nemocné; za veřejné činitele, aby jim vnukl moudrá opatření.

Konečně také církev žádá o odpuštění našich vin, neboť neštěstí bývají často trestem, který Bůh dopustil za naše špatné chování. V litanii při smírné mši svaté v čase epidemie se zmiňuje také provinění pýchou krále Davida, když chtěl sečíst svůj lid, aby se mohl opájet vědomím, jak velkému národu vládne, a tato pýcha vedla k Božímu trestu. Ano, protože Bůh trestá tak, jako otec může potrestat své děti.

V dnešních dnech se množí špatné zákony, které porušují zákony přírody. Všude se šíří odpadlictví, dokonce i v církvi. To vše nemůže nechat dobrého Boha lhostejným. Nejsou to ani tak egoismus, individualismus, prospěchářství nebo ekologická krize, které jsou příčinou těchto neštěstí, ale spíše zasahování do Božího zákona a právě odpadlictví.

Jedním z prvních kroků církve v těchto časech bývá uchýlovat se častěji k modlitbě, konat veřejná procesí s vyznáními víry. A je to příležitost pro církev, aby hlásala pokání.

Není to tedy okamžik, kdy by se měly uzavírat kostely a odmítat svátosti. Bohužel strach a nedostatek víry vedly právě k této situaci, kdy je prakticky nemožné, přinejmenším po nějaký čas, účastnit se mše svaté, i když by bylo třeba naopak zvýšit návštěvnost mší, vyzývat Boha a dosáhnout tak jeho spravedlnosti. Tak jednala církev během španělské chřipky v roce 1918, kdy podle některých zdrojů zemřelo padesát milionů lidí.

Jestliže nám vláda prakticky znemožňuje přítomnost na mši, máme i jiné možnosti, jak se obracet k nebesům. První z modliteb, s nimiž se musíme bez ustání obracet k nebi, je každodenní růženec, jak nás k tomu nabádala Panna Maria při každém svém zjevení od roku 1917. Sestra Lucie svědila otci Fuentèsovi dne 26. prosince 1957: „Svatá Panna vdechla nový účinek modlitbě růžence. Není žádný problém, ať už sebesložitější, časný, nebo dokonce duchovní, týkající se osobního života každého

z nás, našich rodin, rodin celého světa nebo náboženských společenství, nebo i životů všech lidí i národů, není takový problém, říkám, ať už jakkoli složitý, abychom ho nemohli vyřešit modlitbou posvátného růžence.“

Růženec tedy může vyřešit obtíže nejen na úrovni rodin a společenství, ale také lidstva a národů. Abychom dobře pochopili důležitost modlitby růžence, je potřeba si znovu přečíst dva dopisy, kde sestra Lucie mluví o růženci, dopis matce Marii José Martinové (16. září 1970) a dopis otci Pasqualovi (26. listopadu 1970):

„... 25. března rozezvučte zvony a zapalte svíci, slavte Zvěstování, není to to, co po nás žádala svatá Panna? Ne, svatá Panna po nás žádala jedinou věc, jednu konkrétní modlitbu, každodenní modlitbu růžence.“

Tedy v těchto časech nejistoty je potřeba, abychom se modlili růženec každý den, aby Panna Maria mohla na svém Božském Synu vymoci konec této pohromy. Přijatá opatření nám ponechávají volný čas, a aby ti, co nejsou zvyklí se ho modlit, využili tato vládní opatření k tomu, aby se do toho dali.

Druhá věc, kterou bychom měli udělat, je oddat se nebo obnovit naše zasvěcení Neposkvrněnému Srdci Panny Marie. V Marseille roku 1720 Msgr de Belsunce, aby prosil Boha o ukončení morové rány, zorganizoval velké procesí v ulicích města. Ještě toho večera se neštěstí zastavilo. (...)

Zasvěcení Portugalska [Neposkvrněnému Srdci Panny Marie] portugalskými biskupy v letech 1931 až 1938 mělo za následek, že Portugalsko bylo zcela ušetřeno druhé světové války. (...)

Zasvěťme se tedy, nebo obnovme naše zasvěcení Neposkvrněnému Srdci Panny Marie.

Yves de Lassus

Dopis č. 105

(19. 3. 2020, na svátek sv. Josefa)

*Ze Stella Maris 6/2020 přeložila -tv-
(Redakčně upraveno a zkráceno)*

Biskupové Čech, Moravy a Slezska vybízejí k postu za ukončení pandemie

Čeští a moravští biskupové se společně obracejí na věřící, vyzývají je k postu a almužně za ukončení pandemie po první tři středy v prosinci a o zasvěcení se Dítěti Ježíši doma u jesliček v rodině. Přinášíme redakčně upravený text celého prohlášení i modlitbu, jak byly uveřejněny na webových stránkách České biskupské konference.

Draží bratři a sestry,

všichni cítíme, jak silně pandemie koronaviru ovlivnila náš život. Mnozí z vás volají po větší aktivitě biskupů pro uvolnění bohoslužeb. **S vládou jsme jednali mnohokrát a stížnost na neústavnost omezení bohoslužeb je i u Ústavního soudu.** Podali ji senátoři. Vás jsme vyzvali k intenzivním modlitbám za ukončení pandemie, zvláště k modlitbám v rodinách a ke společné modlitbě růžence každý večer ve 20 hodin.

Pohled na ty z vás, kteří onemocněli a prošli těžkou zkouškou, nebo na ty, kteří obětavě slouží nemocným nejen jako profesionálové, ale i dobrovolníci, nebo na ty, kteří se dostali do ekonomických těžkostí, či vzpomínka na ty, kteří zemřeli, nás **vede k zintenzivnění modliteb, k nimž je dobré připojit i půst a almužnu.** Nabídněme Bohu nejen svůj čas, ale i sami sebe, ochotu zřeknout se svých požadavků a hledat Boží vůli a třeba i osobně pomáhat v první linii, zvláště ti, kteří jsou mladí a zdraví.

Brněnský biskup ve své diecézi vyhlásil na čtyři středy dobrovolný, vědomý a citelný půst za ukončení pandemie, k němuž je dobré přidat také almužnu na libovolný dobrý účel. To vše nadále ve spojení s modlitbou. **Přidejme se k nim v celé naší zemi po první tři středy v prosinci – 2., 9. a 16. 12.**

Kéž nám mimořádný adventní půst pomůže otevřít srdce Bohu, kterým se necháme milovat, kterého budeme milovat a kterého necháme skrze sebe milovat lidi kolem nás. Nevíme, jak bude možné slavit Vánoce. **Ukažme především svou ochotu přijmout Boha, který k nám o Vánocích přichází jako Zachránce v betlémském Dítěti. Když k této Lásce skryté v malém Dítěti budeme volat, když se jí zasvětime, když si doma vystavíme betlém, abychom se betlémskému Dítěti poklonili, zakusíme Boží ochranu na sobě i na svých blízkých.** Klanějme se mu, projevujme úctu a vděčnost za sebe i jménem těch, kteří vděčnost neprojevují. Svěřme se jeho ochraně a věřme, že Bůh ukáže své slitování. Nebude se dívat na naše viny a nenechá nás samotné. On je Bůh věrný, i když my věrní nejsme. Betlémské Dítě, uctívané v našem národě také jako Pražské Jezulátko, zve ke svornosti a lásce. Budeme-li ho milovat, naše láska změní nejen náš život, ale také přemůže nenávisť v mezilidských vztazích. Přichází naše chvíle, abychom se vrátili zpět ke své první Lásce, k Bohu. Už dnes vám přeji požehnané Vánoce a skutečnou radost z příchodu Spasitele i jeho darů

*Vaši biskupové
Praha, 20. listopadu 2020*

ZASVĚCENÍ DÍTĚTI JEŽÍŠ

(Pro modlitbu u jesliček v rodině)

Ježíši, Božské Dítě, věříme v tebe, doufáme v tebe, milujeme tě a klaníme se ti jako svému Králi. Svou moc a slávu jsi skryl do podoby malého dítěte. Mnoho národů světa tě takto uctívá. I my tě uctíváme ve tvém Dětství, jako našeho Pána, Spasitele a Boha, který všemu vládne a všechno tvoří nové. Věříme, že nás miluješ, proto chceme dnes začít nový život. Prosíme tě, smiluj se nad námi, odpusť nám naše hříchy a stvoř nám srdce čisté – srdce dítěte. Ty víš, že nejsme schopni bez tvé pomoci vykonat žádný dobrý skutek. Dej nám své požehnání, abychom byli schopni konat alespoň malé skutky lásky. Odevzdáváme se ti. Divej se našima očima, usmívej se našim úsměvem, promlouvej našimi ústy, pracuj našima rukama. A kdybychom na tebe někdy zapomněli, připomeň se nám způsobem tobě vlastním – milosrdenstvím a něžnou láskou. Přijmi nás, malý Králi, do svého Nejsvětějšího Srdce jako své malé bratry a sestry a obejmí nás svou láskou. Amen.

Zdroj: www.cirkev.cz, 20. 11. 2020

Hříchy do nebe volající

I. Jaké jsou hříchy do nebe volající?

Do nebe volající hříchy jsou ty, které jsou zjevné a obzvláště odporné, a ti, kteří je spáchají, zasluhují Boží hněv a trest. Čtyři z nich jsou uvedeny v Písmu svatém: úmyslná vražda (Gn 4,9–11), sodomský hřích (Gn 18,20–21), utiskování vdov a sirotek (Ex 22,21–27), zdržování nebo ujímání mzdy dělníkům (Dt 24,10–15; Jak 5,1–4).

II. Co Písmo Svaté učí o trestu za úmyslnou vraždu?

Trest je bezpochyby nejpřísnější, jak nám všemohoucí Bůh ukázal těmito slovy, když káral Kaina, který jako první spáchal úmyslnou vraždu: „Cos to učinil! Slyš, prolitá krev tvého bratra křičí ke mně ze země. Nyní budeš proklet a odvržen od země, která rozevřela svá ústa, aby z tvé ruky přijala krev tvého bratra.“ (Gn 4,10–11) A na jiném místě Boží hlas svědčí: „Kdo prolíje krev člověka, toho krev bude člověkem prolita, neboť člověka Bůh učinil, aby byl obrazem Božím.“ (Gn 9,6) Královský žalmista říká: „Ti, kdo prolévají krev a stavějí vše na lsti, nedožijí ani poloviny svých dnů.“ (Ž 55,24) Tento hřích je obzvláště zločinný a činí velikou nepravost svému bližnímu, neboť ho připravuje o jeho život bez zákonné autority. O tomto sám Ježíš Kristus také řekl: „Všichni, kdo se chápou meče, mečem zajdou.“ (Mt 26,52)

III. Co říká Písmo svaté o sodomském hříchu a jeho trestu?

„Sodomští muži,“ říká Písmo svaté, „však byli před Hospodinem velice zlí a hříšní.“ (Gn 13,13) Tento hrozný a ohavný hřích svatý Petr (2 Petr 2,6–9) i svatý Pavel (Řím 1,23–29; 1 Tim 1,9–10; Ef 5,5) odsuzují. Oškliví si jeho vlastní podstatu; a Písmo svaté také svědčí o velké haněbnosti těmito slovy: „Křik ze So-

domy a Gomory je tak silný a jejich hřích je tak těžký.“ (Gn 18,20) Proto také anděl mluví ke spravedlivému Lotovi, který si velmi ošklivil tento nemravný hřích (2 Petr 2,6–9) obyvatelů Sodomy: „My přinášíme tomuto místu zkázu, protože křik z něho je před Hospodinem tak velký, že nás Hospodin poslal, abychom je zničili.“ (Gn 19,13) „Hospodin začal chrlit na Sodomu a Gomoru síru a oheň; od Hospodina z nebe to bylo. Tak podvrátil ta města i celý okrsek a zničil všechny obyvatele měst, i co rostlo na rolích.“ (Gn 19,24–25) Písmo svaté také nemlčí o příčině, která vedla obyvatele Sodomy a vede i ostatní k tomuto těžkému hříchu. Neboť v knize Ezechiel čteme: „Hle, toto byla nepravost tvé sestry Sodomy; pýcha, sytost chleba a sebejistý klid, který měla i se svými dcerami. Ale ruku utištěného ubožáka neposilovala.“ (Ez 16,49) A této neřesti, kterou si nikdy nelze dostatečně ošklivit, se dopouštějí ti, kteří se nebojí přestoupit Boží zákon i zákon přírody, který je napsán v knize Leviticus: „Nebudeš obcovat s mužem jako s ženou. Je to ohavnost. Nebudeš obcovat s žádným dobytčetem a neznečistíš se s ním. Ani žena se nepostaví před dobytče, aby se s ní pářilo. Je to zvrhlost.“ (Lv 18,22–23) Na stejném místě jsme upozorněni, že celá země je znečištěna těmito ohavnými hříchy a že Boží hněv je vyvolán proti lidem, a že tento zločin bude potrestán smrtí. (Lv 20,13) Proto Pavel nekáral lháře jen jednou (1 Kor 6,9–10), ale často. A odsoudil také nečisté a smyslné osoby. Jednou z nich byl Onan (Gn 38,8–10), syn Judův, který nemohl utéct před Božím trestem, neboť hřešil proti vlastnímu tělu a daleko hůře než kterýkoliv živočich zneužil i přirozený řád.

IV. Co Písmo svaté říká o útisku chudých?

„Hostu nebudeš škodit ani ho utlačovat,“ říká náš Pán, „neboť i vy jste byli hosty v egyptské zemi. Žádnou vdovu a sirotka nebudete utiskovat. Jestliže je přece budeš utiskovat a oni budou ke mně úpět, jistě jejich úpění vyslyším. Vzplanu hně-

vem a pobiji vás mečem, takže z vašich žen budou vdovy a z vašich synů sirotci.“ (Ex 22,20–23)

Z tohoto důvodu bylo na egyptský národ sesláno tolik ran (Ex 7) a se svým nejkrutějším tyranem faraonem, který nešetřil žádného novorozeného hebrejského hochy (Ex 1,8–22), byl nakonec pohlcen mořem (Ex 14,28) pro jejich krutost vůči Izraelitům. „Hospodin dále řekl: Dobře jsem viděl ujařmení svého lidu, který je v Egyptě. Slyšel jsem jeho úpění pro bezohlednost jeho poháněčů. Znam jeho bolesti. Sestoupil jsem, abych jej vysvobodil z moci Egypta.“ (Ex 3,7–8) Z tohoto důvodu Bůh pohrozil skrze proroka Izaiáše: „Běda těm, kdo nařizují ničemná nařízení těm, kdo předpisují plahočení, nuzným odnímají možnost obhajoby, utištěné mého lidu zbavují práva; jejich kořisti jsou vdovy a sirotky olupují.“ (Iz 10,1–2) U téhož proroka taktéž nalezneme stížnost na kruté a nespravedlivé pány: „Tvoji velmoži jsou umíněnci, spolčenci zlodějů. Kdekdo miluje úplatek a rád bere dary; sirotkovi právo nezjedná a pře vdovy se k nim nedostane.“ (Iz 1,23) Není pochyb o tom, že města a celé okrsky jsou častokrát přivedeny do velikého nebezpečí pro tento ohavný hřích, který je páchan krutými vládci.

V. Co nakonec říká Písmo svaté o zdržování nebo zkracování mzdy dělníkům?

U apoštola Jakuba čteme, jak velmi odsuzuje bohaté lidi, kteří kruté a s velkou ošklivostí ožebračují chudé. „Hle, mzda dělníků, kteří žali vaše pole, a vy jste jim ji upřeli, volá do nebes, a křik ženců pronikl ke sluchu Hospodina zástupů.“ (Jak 5,4) Rovněž v knize Sirachovec je podobně psáno: „Mít nedostatek chleba, to je zivobyť nuzných, a kdo je o něj připravuje, je vrah. Kdo bere bližnímu obživu, zabíjí ho, a kdo zdržuje mzdu nádeníkovi, prolévá krev.“ (Sir 34,21–22)

Je proto vyhlášeno v Božím zákoně: „Nebudeš utiskovat nádeníka, zchudlého a potřebného ze svých bratří ani ze

svých hostí, kteří žijí v tvé zemi, v tvých branách. Dáš mu jeho mzdu ještě téhož dne, než nad ním zapadne slunce, neboť je zchudlý a svým životem na ní závisí, aby nevolal proti tobě k Hospodinu a aby na tobě nebyl hřích.“ (Dt 24,14-15)

VI.

Na co poukazuje tato rozprava o hříších a jaké je z toho poučení?

Tato rozprava patří do první části [katechismu] o křesťanské spravedlnosti, která se skládá ze znalosti zla a útěku před ním. Poučení tedy je: správně zlo rozlišit a zcela se vyhnout všemu, co je zlé, přiči se Bohu a také lidem je škodlivé; a pokud je nějaké z nich někým spácháno, pak je třeba se upřímně snažit o zbavení se tohoto zla.

Zde se také učíme, jak se moudrý člověk liší od hlupáka a spravedlivý člověk od člověka zlého. Neboť: „Moudrý se bojí a odvrací se od zlého, kdežto hlupák se vypíná a cítí se v bezpečí.“ (Př 14,16) Neboť „Hlupák si nelibuje v rozumnosti, nýbrž v obnažování svého srdce“ (Př 18,2), o čemž svědčí i Šalomoun, který nám říká: „Stezka spravedlivých je jak jasné světlo, které svítí stále víc, až je tu den. Cesta svévolníků je však jako soumrak, nevědí, o co klopýtnou.“ (Př 4,18-19) Mnoho je těch, kteří jsou v zahanbující neznalosti o těchto zhoubných neřádech myslí, tedy o hříších, o kterých jsme teď mluvili; jiní, ačkoli je pořádně neznají, tak se jim nevyhýbají a neoškliví si je. Avšak nejhůře jsou na tom ti, kteří zatvrzele setrvávají v hříchu, o kterých je řečeno: „Bezbožný, když přijde do hlubin hříchů, pohrdá (vším); ale v patách za ním jde ostuda a hanba.“⁽¹⁾ (Př 18,3) Tito lidé opovrhují zejména tím, co křesťanská spravedlnost vyžaduje, tedy nejenom že nedbají a nerozlišují neřesti, ale ani se nevyhýbají a neočišťují od téhož.

Zdroj: A summe of christian doctrine composed in Latin by the R. Father Petrus Canisius s přihlédnutím k latinskému originálu: Summa Doctrinae Christianae, Petrus Canisius, str. 172-177 Přeložila -hš- (Redakčně upraveno)

Poznámky:

⁽¹⁾ Překlad dr. Hejčla. [pozn. překl.]

Postcovidová vlna hladu teprve udeří

Potravinová krize vyvolaná pandemickou situací dolehla s velkou silou na mnoho zemí světa. Caritas Internationalis však varuje, že postcovidová vlna hladu teprve udeří. Jejimi prvními oběťmi budou děti.

Vatikánský úřad pro integrální lidský rozvoj monitoruje situaci na světě za pomoci systému misijních stanic a farností, které stojí v první linii potravinové pomoci. Z údajů shromážděných tímto úřadem vyplývá, že v minulém roce trpělo chronickou podvýživou 690 milionů lidí. Koronavirus způsobil, že do konce letošního roku vzroste tento počet o dalších 130 milionů. Jednou z hlavních příčin této situace je ztráta práce kvůli koronaviru. V důsledku toho rodiče nejsou schopni pečovat o základní potřeby svých dětí.

„Nejtěžší situace je v chudých zemích Asie a subsaharské Afriky,“ říká pro Vatikánský rozhlas Michele Proserpi z mezinárodní organizace „Save the Children“.

„Podvýživa je ohromný problém a koronavirus se stal jejím skutečným urych-

lovačem. Obzvláště dramatická je situace dětí. Až sedmi milionům z nich hrozí do konce roku hlad. Kritickou zónou je Asie, kde žije polovina hladovějících dětí, a také subsaharská Afrika (jedna čtvrtina všech hladovějících dětí). Odhadujeme, že pandemie uvrhne zanedlouho do hluboké bídy 150 milionů dětí. Důsledkem bídy je samozřejmě podvýživa. Dalším činitelem generování hladu je zamezení přístupu ke vzdělání. 360 milionů dětí nechodí kvůli pandemii do školy a mnohé z nich ztratily přístup k jedinému zajištěnému pokrmu během dne.“

Na vlně hladu mají svůj podíl také vleklé konflikty. „Když padají bomby, je těžké bojovat s pandemií. V zemích jako Sýrie, Jemen nebo Irák se skutečným vrahem stává hlad,“ zdůrazňuje Michele Proserpi. Poukazuje na význam angažování církve v přinášení potravinové pomoci. Jak říká, mnoho lidí má šanci na přežití jediné díky podpoře získávané od Charity. Proto je také tak důležitá pomoc pravidelných dobrodinců.

Zdroj: www.vaticannews.va/cs.html, 16. 11. 2020

Mlčení světa k dramatu pákistánských křesťanek

Bojovníci za práva žen a dětí přehlížejí únosy nezletilých křesťanských dívek, které jsou v Pákistánu nuceny uzavírat sňatky se svými muslimskými únosci. Jen velmi málo případů vychází na denní světlo a končí před soudem. Odhaduje se, že v minulém roce se stalo obětí tohoto zločinu zhruba tisíc dívek.

V pákistánské společnosti, která se v poslední době stále více radikalizuje, zůstává unášení příslušnic náboženských menšin stále společensky přijatelné. Lokální média se nezabývají případy znásilnění unesených nezletilých křesťanek, jejich přinucením ke změně náboženství a sňatku s často daleko starším únoscem.

Jedna z katolických novinářek pracujících v Pákistánu to nazývá „peklem nevinných jehňátek vystavených za kořist vlků“. Anee Muskan přitom upozorňuje na naprostý nezájem o toto zločinné počínání v prostředí bojujícím na Západě o práva žen. Nejsilnějším

hlasem pronásledovaných Pákistánek je papežská nadace *Pomoc trpící církvi*, která zajišťuje jejich rodinám právní pomoc a financuje nezbytnou podporu. Má to naprosto zásadní význam, protože většina unesených dívek pochází z chudých rodin, které nedokáží hájit svá práva. Takovouto podporu dostala v posledních měsících čtrnáctiletá Huma Younas, která po znásilnění muslimským únoscem otěhotněla, dále její vrstevnice Maria Shahbaz a o rok mladší Arzoo Raja.

Přestože v mnoha pákistánských provinciích existuje zákaz sňatků s nezletilými, soudy považují takto uzavřené svazky za platné, protože odpovídají islámskému právu šaría. Protestantská organizace *Open Doors* upozorňuje, že nucená manželství se zejména v islámských zemích stávají novou metodou pronásledování křesťanek.

Zdroj: www.vaticannews.va/cs.html, 10. 11. 2020

Modlitba žalmů – 2. část

– dokončení katecheze papeže Františka ze str. 2

Bůh a proměnil ji. Nejhorší možný způsob, jak sloužit Bohu i člověku, je modlit se omrzele, ze zvyku. Modlit se jako papoušci. Nikoli, je třeba modlit se srdcem. Modlitba je střed života. Pokud se koná tato modlitba, dostává se důležitosti bratru, sestře, ba i nepříteli. Starobylé rčení prvních křesťanských mnichů praví: „Blahoslavený je mnich, který všechny lidi po Bohu považuje za Boha.“ (Evagrius Pontský, *O modlitbě*, č. 123) Kdo se klání Bohu, má rád jeho děti. Kdo ctí Boha, váží si lidí.

Modlitba tedy není nějaký tišící prostředek na zmírnění životních úzkostí, anebo takováto modlitba v žádném případě není křesťanská. Modlitba spíše každého z nás činí zodpovědným. Jasně to zjišťujeme na modlitbě *Otče náš*, kterou Ježíš naučil svoje učedníky.

Žaltář je velkou školou pro osvojení si tohoto druhu modlitby. Viděli jsme, že žalmy neužívají vždycky vytríbená a laskavá slova a nezřídka na sobě nesou existenciální jizvy. A přece byly všechny tyto modlitby užívány nejprve v Chrámu a potom v synagogách, i ty důvěrné a osobní. *Katechismus katolické církve* podotýká: „Rozmanité výrazové formy modlitby žalmů se rodí při chrámové bohoslužbě i v srdci člověka.“ (č. 2588) Osobní modlitba tak čerpá a živí se nejprve modlitbou izraelského lidu a pak lidu církve.

Také žalmy v první osobě jednotného čísla, sdělující i ty nejdůvěrnější myšlenky a problémy jednotlivce, jsou kolektivním pokladem, takže se je modlí všichni a za všechny. Modlitba křesťanů má tento „nádech“, toto duchovní „napětí“, které drží pohromadě chrám a svět. Modlitba může začínat v přítmi chrámové lodi, ale dokončovat svůj běh v ulicích města. I naopak, může vzkličít mezi každodenními starostmi a dovršit se v liturgii. Brány kostelů nejsou bariéry, nýbrž propustné „membrány“ schopné shromažďovat volání všech.

Svět je v modlitbě Žaltáře vždycky přítomen. Žalmy například propůjčují hlas božskému příslibu spásy těch nejslabších: „Pro útisk ubohých, sténání chudých už

povstanu, praví Hospodin, spásu dám tomu, kdo po ní touží.“ (Ž 12,6) Anebo varují před nebezpečím světského bohatství, protože „člověk, který žije v bohatství a neuvažuje, podobá se dobytčatům, která hynou“ (Ž 49,21). Anebo též otevírají obzor Božího pohledu na dějiny: „Plány pohanů Hospodin maří, v nic uvádí myšlení národů. Hospodinův úmysl trvá navěky, myšlenky jeho srdce po všechna pokolení.“ (Ž 33,10–11)

Zkrátka, kde je Bůh, tam je také člověk. Písmo svaté je kategorické: „My milujeme Boha, protože on napřed miloval nás.“ – On jde vždycky před námi. Čeká na nás, protože nás miluje jako první a jako první nás vidí a rozumí nám. Stále nás očekává. – „Říká-li kdo: »Miluji Boha«, ale přitom nenávidí svého bratra, kterého vidí, nemůže milovat Boha, kterého

nevidí.“ – Modlíš-li se denně spoustu růženců, ale pak pomlouváš, chováš v sobě zášť a nenávidíš, pak je to čirá strojenost, nikoli pravda. – „A on nám dal toto přikázání: aby ten, kdo miluje Boha, miloval i svého bratra.“ (1 Jan 4,19–21) Písmo připouští případ, že člověk, ačkoli upřímně Boha hledá, nedokáže se s ním nikdy setkat. Bůh nestrpí „ateismus“ toho, kdo popírá božský obraz, který je vtisněn do každé lidské bytosti. To je každodenní ateismus. Věřím v Boha, ale vůči druhým mám odstup a troufám si druhé nenávidět. To je praktický ateismus. Neuznávat v člověku Boží obraz je svatokrádež, ohavnost a ta nejhorší urážka, kterou lze zasadit chrámu a oltáři.

Draží bratři a sestry, kéž nám modlitba žalmů pomáhá neupadnout do pokušení „bezbožnosti“, to znamená žít, popřípadě modlit se tak, jako by Bůh neexistoval, a jako by neexistovali chudí.

*Přeložil Milan Glaser,
Česká sekce Rádia Vatikan
(Redakčně upraveno)*

Liturgická čtení – dokončení ze str. 3

2. čtení – 2 Petr 3,8–14

Jednu věc, milování, nesmíte přehlédnout: že je u Pána jeden den jako tisíc roků a tisíc roků jako jeden den. Ne že by Pán otálel splnit to, co slíbil, jak ho někteří lidé obviňují z otálení, ale je k vám shovívavý, protože nechce, aby někdo zahynul, naopak chce, aby se všichni dali na pokání. Ten den Páně však přijde jako zloděj a tehdy nebesa náhle s rachotem pomínou, živly se stráví žarem a země i všecko na ní bude souzeno. A tak všechno vezme za své. Jak vám proto musí ležet na srdci, abyste žili svatě a zbožně, a tak očekávali a urychlovali příchod tohoto Božího dne, kdy se nebesa stráví v ohni a živly rozplynou v žáru. Ale my čekáme – jak on to slíbil – nová nebesa a novou zemi, kde bude mít svůj domov spravedlnost. Když tedy na to musíte čekat, milování, horlivě se snažte, abyste by-

li před ním bez poskvrny a bez úhony v pokoji.

Evangelium – Mk 1,1–8

Začátek evangelia o Ježíši Kristu, Synu Božím: Je psáno u proroka Izaiáše: „Hle, já posílám svého posla před tebou, on ti připraví cestu. Hlas volajícího na poušti: Připravte cestu Pánu, vyrovnejte mu stezky!“ Když Jan Křtitel vystoupil na poušti, hlásal křest pokání, aby byly odpuštěny hříchy. Vycházel k němu celý judský kraj a všichni jeruzalémští obyvatelé, dávali se od něho křtít v řece Jordánu a přitom vyznávali své hříchy. Jan nosil šat z velbloudí srsti a kolem boků kožený pás. Živil se kobyilkami a medem divokých včel. (Jan) kázal: „Za mnou už přichází mocnější, než jsem já; nejsem hoden, abych se sehnul a rozvázal mu řemínek u opánek. Já jsem vás křtíl vodou, ale on vás bude křtít Duchem Svatým.“

Pondělí 7. 12. 2020

6:05 Poníky, Poníky **6:50** Výpravy do divočiny
7:55 Made in Ružomberok **8:35** Neboj se doplout
aneb Umění doprovázet (8. díl): Být nositelem pokoje
9:00 Živě s Noe [L] **9:15** Outdoor Films s P. Darkem
Sputem a Martinem Kráčalíkem (70. díl): Mustang
10:50 Církev za oponou: Křesťanské hodnoty
11:05 Indie: Jeden **11:35** Živě s Noe [L] **11:45** Přejeme
si... [P] **12:00** Polední modlitba [L] **12:05** Mše svatá
z kaple Telepace [L] **12:50** Příběhy odvahy a víry:
Babička Věra (4. díl): Láska a Naděje **13:20** V po-
horách po horách (29. díl): Čertův mlýn a Kněhyně
– Beskydy **13:30** Můj chrám: Barbora Černošková,
kostel sv. Augustina v Brně **14:00** Za obzorem [L]
14:35 Romeo a Julie 63 **15:25** Vietnam **15:40** V sou-
vislostech **16:05** Noční univerzita: P. Marián Kuffa –
Příběhy ze života (2. část) **17:10** Víra do kapsy [P]
17:30 Mašinky (2. díl): O neposlušném semaforu
17:40 Sedmihlásky (135. díl): Vrba, A ja vim **17:45** Živě
s Noe [P] **18:00** Mše svatá z kaple Telepace [L]
18:50 Poutníci času: S Petrem Váňou **19:05** Robert
Křesťan a Druhá tráva na Mohelnickém dostav-
níku 2015 (2. díl) **19:50** Přejeme si... **20:05** Biblická
studna [L] **21:15** ARTBITR – Kulturní magazín (100. díl)
21:30 Za obzorem **22:05** Sierra Leone: Ježíš v ulicích
22:40 Kulatý stůl: Bezdomovci kolem nás **0:15** Modlitba
se zpěvy z Taizé **1:05** Noční repríza dopoledních pořadů.

Úterý 8. 12. 2020

6:05 Z krajiny kulturních tradic **6:35** Rok vína
7:00 Hlubinami vesmíru s dr. Vladimírem Kopeckým Jr.:
Astrobiologie, 1. díl **7:40** Gramofon (3. díl) aneb
Hledáme písničku pro všední den **8:45** Plečnickův kos-
tel sv. Františka v Lublani **9:00** Živě s Noe [L] **9:15** Dobrá
firma **9:35** V souvislostech **10:00** Noční univerzita:
Sociální děloha a sociální porod (3. díl) **11:10** Guyanská
Diana **11:35** Živě s Noe [L] **11:45** Přejeme si... [P]
12:00 Polední modlitba Sv. otce Františka [L]
12:15 Mše svatá z kaple Telepace [L] **13:00** Labutí
sen o duši **14:00** Za obzorem [L] **14:35** V pohorách
po horách (29. díl): Čertův mlýn a Kněhyně – Beskydy
14:50 Adventní koncert smíšeného sboru Marika Singers
16:00 Jak potkávat svět (78. díl): Ohlédnutí ze střechy
v pořadu Jiřího Pavlici **17:45** Živě s Noe [P] **18:00** Mše
svatá z kaple Telepace [L] **18:50** Sedmihlásky (135. díl):
Vrba, A ja vim **18:55** Mašinky (3. díl): Jak se kluci učili
pískat **19:10** Majstr **19:30** Zpravodajské Noeviny:
8. 12. 2020 [P] **19:50** Přejeme si... **20:05** Buon giorno
s Františkem [P] **20:45** Dítě 31 **21:15** Řeckokatolický ma-
gazín [P] **21:30** Za obzorem **22:05** Zahradka Mariánská
– Zvěstování: kostel Navštívení Panny Marie Lechovice
23:10 Po cestách víry (4. díl): K apoštolským prahům
0:05 Terra Santa News: 2. 12. 2020 **0:25** Čičmianské
tajemství **1:00** Noční repríza dopoledních pořadů.

Středa 9. 12. 2020

6:05 Zpravodajské Noeviny: 8. 12. 2020 **6:30** Noční
univerzita: P. Marián Kuffa – Příběhy ze života (2. část)
7:35 Biblická studna **8:40** Víra do kapsy **9:00** Živě
s Noe [L] **9:15** Generální audience papeže Františka [L]
10:20 Do varu s Maxem Kašparů (1. díl): Křesťan a média
10:35 Slovanský Velehrad **10:55** Bible pro Severní Koreu
11:35 Živě s Noe [L] **11:45** Přejeme si... [P] **12:00** Polední
modlitba [L] **12:05** Mše svatá z kaple Telepace [L]
12:50 Příroda kolem nás: Liška Eliška a jelen evropský
13:05 Všade dobře, v Terchovej nejlepší!: Jánošíkove dni
v Terchovej 2020 **14:00** Za obzorem [L] **14:35** Hanácká

TELEVIZE DOBRÝCH ZPRÁV

■ Vysílání denně 6.00 – 1.00 hod.
■ Denně: 8.00; 16.00 hod. – programová nabídka
TV NOE (změna programu vyhrazena)

Podrobnosti na www.tvnoe.cz

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA

svajba **15:35** Dáváme lidem naději: Charita Valašské
Meziříčí a její činnost **16:20** Jak potkávat svět (79. díl):
S Evou Hudečkovou **17:45** Živě s Noe [P] **18:00** Mše
svatá z kaple Telepace [L] **18:50** Sedmihlásky (135. díl):
Vrba, A ja vim **18:55** Mašinky (4. díl): O červeném mo-
toráku **19:05** Pražská Loreta **19:30** Terra Santa News:
9. 12. 2020 [P] **19:50** Přejeme si... **20:05** Adorace [L]
21:10 Neboj se doplout aneb Umění doprovázet (9. díl):
Celoživotní zápas o pokoj v srdci **21:30** Za obzorem
22:05 Noční univerzita: Sociální děloha a sociální porod
(4. díl) [P] **23:05** Generální audience papeže Františka
23:25 Příběhy odvahy a víry: Babička Věra (4. díl):
Láska a Naděje **0:00** Večer chval (75. díl): Celostátní
přehlídka církevních škol v Odrách **1:00** Noční repríza
dopoledních pořadů.

Čtvrtek 10. 12. 2020

6:05 Víra do kapsy **6:20** Ateliér užité modlitby: Marek
Orko Vácha a manželé Kalčíkovi **7:25** Poletuchy: Na
skok do Trenčína **8:05** Po cestách víry (4. díl): K apoš-
tolským prahům **9:00** Živě s Noe [L] **9:15** Terra Santa
News: 9. 12. 2020 **9:35** Kulatý stůl: Bezdomovci
kolem nás **11:10** Básník oravské přírody Zdeno
Horecký **11:35** Živě s Noe [L] **11:45** Přejeme si... [P]
12:00 Polední modlitba [L] **12:05** Mše svatá z kaple
Telepace [L] **12:50** Princ, který si vybral Dona Boska
13:35 Generální audience papeže Františka **14:00** Za ob-
zorem [L] **14:35** Adventus Domini **15:30** Duchovní malby
(1. díl): Andělé **16:00** Gramofon (3. díl) aneb Hledáme
písničku pro všední den **17:00** Večeře u Slováka:
3. neděle adventní [P] **17:30** Vít Pieš, umělecký řez-
bář **17:45** Živě s Noe [P] **18:00** Mše svatá z kaple
Telepace [L] **18:50** Sedmihlásky (135. díl): Vrba, A ja
vim **18:55** Mašinky (5. díl): O mašince s voňavým kou-
řem **19:05** Ovečky v karanténě [P] **19:30** Zpravodajské
Noeviny: 10. 12. 2020 [P] **19:50** Přejeme si...
20:05 U NÁS aneb Od cimbálu o lidové kultuře [L]
21:30 Za obzorem **22:05** Pod lampou [P] **0:10** Křižovatka
v Příchovicích **1:05** Noční repríza dopoledních pořadů.

Pátek 11. 12. 2020

6:05 Zpravodajské Noeviny: 10. 12. 2020 **6:25** Cesta
k andělům (4. díl): David Vávra – divadelník a architekt
7:10 Noční univerzita: Petruška Šustrová – Normalizace
8:20 Lidé a město **9:00** Živě s Noe [L] **9:15** Záblesky
nad Andami **9:40** Největší přání **10:15** Biblická studna
11:20 ARTBITR – Kulturní magazín (100. díl) **11:35** Živě
s Noe [L] **11:45** Přejeme si... [P] **12:00** Polední mod-
litba [L] **12:05** Mše svatá z kaple Telepace [L]
12:50 Robert Křesťan a Druhá tráva na Mohelnickém do-
stavníku 2015 (2. díl) **13:30** Zambijský Bambo **14:00** Za
obzorem [L] **14:35** Neboj se doplout aneb Umění do-
převázet (9. díl): Celoživotní zápas o pokoj v srdci
14:55 Hovory z Rekovic: Marian Friedl **15:15** Vít Kašpařík,

koncovky, fujarky, brumle a jiné hudební nástroje
15:40 Poutníci času: S Petrem Váňou **16:00** Zpravodajské
Noeviny: 10. 12. 2020 **16:20** Buon giorno s Františkem
17:05 Příběh o Žofii **17:45** Živě s Noe [P] **18:00** Mše
svatá z kaple Telepace [L] **18:40** Sedmihlásky (135. díl):
Vrba, A ja vim **18:45** Mašinky (6. díl): O ubrečené ma-
šince a borůvkových knedlíkách **18:55** František Derfler
u stolu **19:50** Přejeme si... **20:05** Kulatý stůl: Boží ko-
medianti [L] **21:40** Za obzorem **22:15** Iniciativa smí-
ření 2020 **0:10** Hlubinami vesmíru s dr. Vladimírem
Kopeckým Jr.: Astrobiologie, 1. díl **1:00** Noční repríza
dopoledních pořadů [P].

Sobota 12. 12. 2020

6:05 Cesta k andělům (6. díl): Martin Dejdar – herec
(1. část) **6:45** Výpravy do divočiny: Afrika Dr. Emila Holuba
7:45 Vezmi a čti: Listopad 2020 **8:05** Příroda kolem
nás: Liška Eliška a jelen evropský **8:20** Cirkus Noeland
(26. díl): Roberto, Kekulín, Adam a Eva **8:50** Sedmihlásky
(135. díl): Vrba, A ja vim **9:00** Hermie a jeho přátelé:
Milo, bezbožná kudlanka nábožná **9:30** Ovečky v ka-
ranténě **9:50** Můj chrám: Barbora Černošková, kostel
sv. Augustina v Brně **10:15** GOODwillBOY IV. (11. díl)
10:55 V posteli POD NEBESY IV. (12. díl) **11:45** Přejeme
si... [P] **12:00** Angelus Domini **12:05** Pod lampou
14:10 Slezská lilie 2020: Deset let Slezské lilie, 2. část
15:30 Příběhy odvahy a víry: Patriarcha Tichon (5. díl):
Kolik slz budu muset zamáčknot! **16:00** Síla tradice:
MFF Strážnice 2018 **17:40** Velehradská zastavení: Díl 3. –
Arcibiskup Antonín Cyril Stojan **18:00** Mše svatá z kaple
Telepace [L] **19:05** Mixtékové – Mezi náboženstvím
a tradicí **19:30** V souvislostech [P] **19:50** Přejeme si...
20:05 Slavnostní zakončení XVIII. Mezinárodního festi-
valu outdoorových filmů [L] **22:10** Dobrodružství před
kamerou (16. díl) [P] **23:15** Za obzorem **23:45** V poho-
rách po horách (30. díl): Malý Rozsutec – Malá Fatra
23:55 Za obzorem **0:30** Harfa Noemova: J. B. Pergolesi:
Stabat Mater Dolorosa **0:55** Za obzorem **1:25** Noční re-
príza dopoledních pořadů.

Neděle 13. 12. 2020

6:05 Smírčí kříž **6:30** Ján Miho – heligonkář a folklor-
ista **7:00** Opřu se o florbaloivu hůl **7:25** Řeckokatolický
magazín **7:40** Duchovní malby (2. díl): Sixtinská kaple
8:05 U NÁS aneb Od cimbálu o lidové kultuře **9:30** Večeře
u Slováka: 3. neděle adventní **9:55** Santiago Gapp
10:30 Mše svatá z kaple Telepace [L] **11:35** V poho-
rách po horách (71. díl): Moravský kras – Drahanská
vrchovina **11:45** Přejeme si... [L] **12:00** Polední
modlitba Sv. otce Františka [L] **12:20** V souvislos-
tech **12:40** Zpravodajský souhrn uplynulého týdne
13:20 Muzikanti, hrajte **13:50** S nikým bych neměnila
14:30 Dobrodružství před kamerou (16. díl) **15:40** Po
cestách víry (5. díl): HADŽ – životní cesta **16:35** Hermie
a jeho přátelé: Zbytečná hádka **17:00** Cirkus Noeland
(28. díl): Roberto, Kekulín a robot **17:30** Ovečky v karan-
téně **17:50** Sedmihlásky (162. díl): Čí je to děvčátko [P]
18:00 Mše svatá z kaple Telepace [L] **19:05** Lurdský pří-
běh: Píseň o Bernadettě **19:35** Příroda kolem nás: Příběh
o záchraně srnečka a Ranská jezírka **19:50** Přejeme si...
20:05 Život Ježíše Krista (1/2) **21:40** Adventní koncert
ČFS Brno: kostel Povýšení svatého Kříže Židlochovice
22:50 Buon giorno s Františkem **23:30** Za obzorem
0:05 Polední modlitba Sv. otce Františka **0:20** Za ob-
zorem **0:50** Zpravodajský souhrn uplynulého týdne
1:30 Noční repríza dopoledních pořadů.

Pondelok 7. 12. o 20:15 hod.:

A teraz čo? (Je uzdravenie vždy Božia vôľa?)

Ak sa modlíme za uzdravenie chorého, je to vždy, za každých okolností Božia vôľa, aby bol uzdravený? Nie je Boh potom niečo ako automat, do ktorého hádzeme modlitby ako pomyselné mince a čakáme, že všetci, za ktorých sa modlíme, sa musia aj uzdraviť? S o. Jánom Bucom.

Utorok 8. 12. o 21:15 hod.:

Guadalupe – živý obraz (dokument)

Dokument rozpráva o zjavení Panny Márie chudobnému indiánskemu roľníkovi.

Streda 9. 12. o 16:25 hod.: Tvorivo

Tvorivé nápady pre celú rodinu s dôrazom na advent, ktorý prežívame, a blížiaci sa Vianoce.

Štvrtok 10. 12. o 16:35 hod.:

Slovo v obraze (Anjel púšte)

Maliar inšpirovaný Svätým písmom, kontemplatívna sestra a jej čistá poézia, zamyslenia benediktínskeho mnicha zo Sampora...

Ich objavovanie kresťanských mystérií liturgického roka sa chce stať modlitbou v každom divákovi.

Piatok 11. 12. o 20:30 hod.:

Dôkaz viery: Matka Tereza z Kalkaty (film)

Mladá nepočujúca sa chce stať reholníčkou, čo jej rodina radikálne odmieta. Všetko sa zmení, keď po autonehode bojuje jej matka o život. Silná viera mladej reholníčky a dôvera v príhovor Matky Terezy z Kalkaty zmenia život celej rodiny.

Sobota 12. 12. o 20:30 hod.:

Život za život (film)

Pracujúcim a zomierajúcim väzňom v koncentračnom tábore Osvienčim končí sčíta. Pred odchodom do barakov však jedného z nich zasype vrstva zosúvajúcej sa zeme, spod ktorej sa po odchode dozorcov vyslobodí a ujde z tábora. Takto sa začína kolotoč udalostí, do ktorého sa dostane aj páter Maximilián Kolbe.

Nedeľa 13. 12. o 10:00 hod.: Svätá omša

Priamy prenos svätej omše spojený s požehnaním a vyslaním koledníkov Dobrej noviny.

PUZZLE BETLÉMA, 260 – 2028 dielkú. Cena 180 – 500 Kč.

Objednávky: Rímskokatolícka farnosť Třebíč-město, Martinské nám. 20, 674 01 Třebíč

tel.: 728 133 220 • trebicmartin@volny.cz

Více na www.trebicmartin.cz.

BREVIÁŘ PRO LAIKY

5. – 12. PROSINCE 2020

Změna v číslování breviáře: levý, nepodbarvený sloupec – dřívější vydání breviáře; pravý, podbarvený sloupec – nové vydání breviáře (2007)

Uvedení do první modlitby dne:	NE 6. 12.		PO 7. 12.		ÚT 8. 12.		ST 9. 12.		ČT 10. 12.		PÁ 11. 12.		SO 12. 12.	
Antifona	42	40	1734	1953	1606	1820	42	40	42	40	42	40	42	40
Žalm	783	881	783	881	783	881	783	881	783	881	783	881	783	881
Ranní chvály:														
Hymnus	42	40	1734	1953	1607	1820	42	40	42	40	42	40	42	40
Antifony	70	71	935	1046	1608	1821	965	1079	981	1097	998	1115	1014	1132
Žalmy	921	1030	936	1046	813	914	965	1079	981	1097	998	1115	1014	1132
Krátké čtení a zpěv	70	71	1735	1954	1608	1822	80	83	83	87	86	91	90	94
Antifona k Zach. kantiku	70	72	1735	1954	1608	1822	80	83	83	87	87	91	90	95
Prosby	70	72	1724	1943	1608	1822	80	83	83	87	87	91	90	95
Závěrečná modlitba	71	73	1604	1817	1609	1823	81	1827	84	88	1613	1828	90	1828
Modlitba během dne:														
Hymnus	43	41	43	41	123	133	43	41	43	41	43	41	43	41
Antifony	44	42	44	42	1609	1823	44	42	44	42	44	42	44	42
Žalmy	926	1036	940	1052	1265	1403	971	1085	987	1103	1004	1121	1019	1138
Krátké čtení	71	73	75	77	1609	1823	81	84	84	88	88	92	91	96
Závěrečná modlitba	71	73	75	77	1609	1823	81	84	84	88	87	92	90	95
Nešpory:														
	SO 5. 12.													
Hymnus	41	39	41	39	1604	1818	1610	1824	41	39	41	39	41	39
Antifony	68	70	72	74	1605	1818	1611	1825	976	1091	992	1109	1009	1126
Žalmy	916	1025	930	1040	1649	1866	1661	1878	976	1091	992	1109	1009	1126
Kr. čtení a zpěv	69	70	72	74	1605	1819	1611	1825	82	85	85	89	89	93
Ant. ke kant. P. M.	69	70	73	75	1605	1819	1612	1826	82	86	86	90	89	93
Prosby	69	71	73	75	1606	1819	1612	1826	82	86	86	90	89	93
Záv. modlitba	71	73	71	73	1609	1823	1609	1823	81	1827	84	88	1613	1828
Kompletář:	1238	1374	1242	1379	1238	1374	1242	1379	1254	1391	1257	1395	1260	1398

Liturgická čtení

Neděle 6. 12. – 2. neděle adventní

1. čt.: Iz 40,1–5.9–11
Ž 85(84),9ab+10.11–12.13–14
Odp.: 8a (*Pane, ukaž nám své milosrdenství!*)
2. čt.: 2 Petr 3,8–14
Ev.: Mk 1,1–8

Pondělí 7. 12. – památka sv. Ambrože (v českobudějovické diecézi: slavnost sv. Mikuláše)

1. čt.: Iz 35,1–10
Ž 85(84),9ab+10.11–12.13–14
Odp.: srov. Iz 35,4d (*Hle, Bůh nás přijde a spasí nás.*)
Ev.: Lk 5,17–26

Úterý 8. 12. – slavnost Panny Marie, počaté bez poskvrny prvotního hříchu

1. čt.: Gn 3,9–15.20
Ž 98(97),1.2–3ab.3c–4
Odp.: 1a (*Zpívejte Hospodinu píseň novou, neboť učinil podivuhodné věci.*)
2. čt.: Ef 1,3–6.11–12
Ev.: Lk 1,26–38

Středa 9. 12. – nezávazná památka sv. Jana Didaka Cuahtlatoatzina

1. čt.: Iz 40,25–31
Ž 103(102),1–2.3–4.8+10
Odp.: 1a (*Veleb, duše má, Hospodina!*)
Ev.: Mt 11,28–30

Čtvrtek 10. 12. – ferie

1. čt.: Iz 41,13–20
Ž 145(144),1+9.10–11.12–13ab
Odp.: 8 (*Milosrdný a milostivý je Hospodin, shovívavý a plný lásky.*)
Ev.: Mt 11,11–15

Pátek 11. 12. – nezávazná památka sv. Damasa I.

1. čt.: Iz 48,17–19
Ž 1,1–2.3.4+6
Odp.: srov. Jan 8,12 (*Kdo tě, Pane, následuje, bude mít světlo života.*)
Ev.: Mt 11,16–19

Sobota 12. 12. – nezávazná památka Panny Marie Guadalupské

1. čt.: Sir 48,1–4.9–11
Ž 80(79),2ac+3b.15–16.18–19
Odp.: 4 (*Bože náš, obnov nás, rozjasni svou tvář, a budeme spasení.*)
Ev.: Mt 17,10–13

SVĚTICE PRO DNEŠNÍ DOBU

I DNES SE PLATÍ KRVÍ • PŘÍBĚH SVATÉ MARIE GORETTI

Wilhelm Hünermann • Přeložil P. Josef Koláček SJ

Svatá Marie Goretti je příkladem světice panské čistoty, která ukazuje, že víra a láska k Bohu je silnější než smrt. Jde nejen o příběh hluboké zbožnosti, ale i oduštění, obrácení a celoživotního pokání.

Sypták • Váz., 150x215 mm, 160 stran, 299 Kč

DOBRODUŽSTVÍ - PRO MLADÉ ČTENÁŘE

PŘÍZRAK Z KOLOSEA

Sophie de Mullenheim • Z francouzštiny přeložila Tereza Heiderová

Nový titul z pera francouzské spisovatelky přenesne mladé čtenáře zpět do starověkého Říma, kdy se kvůli pronásledování museli křesťané skrývat v katakombách. Příběh tří kamarádů, kteří při potyčce se zloději narazí na „přízrak“, zaujme nejen chlapce, ale i dívky se smyslem pro dobrodružství.

Paulínky • Brož., 130x200 mm, 232 stran, 259 Kč

PRO VARHANÍKY A ZPĚVÁKY VE SBORU

VÁNOČNÍ GRADUÁL

P. Josef Olejník • Uspořádal Oldřich Heyl

Vánoční graduál obsahuje zhudebněné texty liturgie doby adventní a vánoční, je rozšířen o liturgii slavnosti

Panny Marie, počaté bez poskvrny prvotního hříchu (8. 12.), památky Panny Marie, Matky jednoty křesťanů (18. 1.) a svátku Uvedení Páně do chrámu (2. 2.). Převážná většina zpěvů je zde antifonální nebo responsoriální. Na závěr *Vánočního graduálu* jsou zařazeny *Zpěvy u jeslíček* na slova básníka Václava Renče. Samostatně byl vydán *Zpěvník* a *Varhanní doprovod*.

Matice cyrilometodějská s. r. o.

Zpěvník - váz., A5 na šířku, 256 stran, 230 Kč

Varhanní doprovod - váz., A4 na šířku, 248 stran, 330 Kč

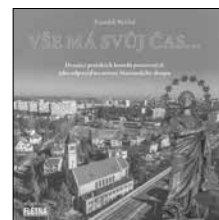
NOVÉ KOSTELY V PRAZE

VŠE MÁ SVŮJ ČAS... • DVANÁCT PRAŽSKÝCH KOSTELŮ POSTAVENÝCH JAKO ODPOVĚĎ NA STRŽENÍ MARIÁNSKÉHO SLOUPU

Dr. František Reichel, OFS • Úvod Karel Herbst • Ilustrace Kamila Doubková • Redakční spolupráce Marcela Macháčková, Zdenka Nečadová, Luboš Kolafa

Krátce po stržení Mariánského sloupu 3. listopadu 1918 se započalo se sbírkami na jeho obnovu. Iniciátorem těchto snah byl člen III. řádu sv. Františka - Dr. František Nosek. V roce 1924 přišel biskup Antonín Podlaha s myšlenkou, že odčinit urážku Matky Boží by mohla i výstavba tolika kostelů kolem Prahy, kolik hvězd měla gloriola kolem hlavy Panny Marie. Tato vize se naplnila. Výpravě pojetá publikace přináší výčet těchto sakrálních staveb včetně jejich popisu a bohatého obrazového doprovodu a všimá si i mladších katolických sakrálních staveb v Praze.

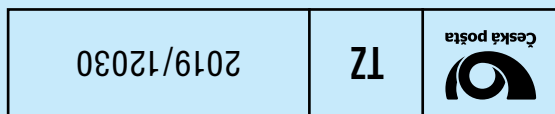
Ve spolupráci se Sekulárním františkánským řádem vydal Martin Leschinger - FLÉTNA Váz., 215x215 mm, křídový papír, 112 stran, 295 Kč

Objednávky knih - tel. 587 405 431 • Administrace a inzerce týdeníku Světlo - tel./fax 585 222 803

Matice cyrilometodějská s. r. o., Dolní nám. 24, 779 00 Olomouc, e-mail: objednavky@maticecm.cz

Kompletní nabídku knižní produkce MCM naleznete na internetové adrese www.maticecm.cz

Matice cyrilometodějská s. r. o.
Dolní nám. 24
779 00 Olomouc

SVĚTLO - týdeník Matice cyrilometodějské, spolku. Vydává Matice cyrilometodějská, spolek, Dolní nám. 24, Olomouc - IČO 00533866. Tiskne nakladatelství Matice cyrilometodějská s. r. o., Olomouc, Redakce: Šéfredaktor Mgr. Daniel Dehner, redaktor Mag. Theol. Tomáš Kmrl, Vychází s církevním schválením Arcibiskupství olomouckého č. j. 54/98 ord. Církevní schválení se uděluje časopisům jako potvrzení, že v nich nejsou bludy v oblasti víry a mravů. Neznámena to však, že udeřovatel schválení se ztotožňuje s názory jednotlivých článků. Adresa redakce a administrace: Matice cyrilometodějská s. r. o., Dolní nám. 24, 779 00 Olomouc; telefon a fax 585 222 803 (e-mail: svetlo@maticecm.cz; <http://svetlo.maticecm.cz>; objednávky: periodika@maticecm.cz; tel.: 585 220 626; objednávky knih: e-mail: objednavky@maticecm.cz; tel.: 587 405 431, www.maticecm.cz; inzerce: redakce@maticecm.cz). Registrace: Matice cyrilometodějská s. r. o., Dolní nám. 24, 779 00 Olomouc; CD Photo s.r.o., Chrenovská 21/14, 949 01 Nitra, telefon 00421 903 263 525; podávání novinových zásilek povolené SP, s. p. ZSRP Bratislava, č. j. 3335-OPC zo dne 21. 5. 1996. Prohlášení redakce: U článků o tzv. soukromých zjeveních, k nimž se doposud církevní autorita nevyjádřila (jako Litmanová, Medzugasorje aj.), se podřizujeme konečnému usudku církve. Nevyžádané nezveřejněné příspěvky nevracíme.